

2021 - نامازدا ئىماملىق قىلىشقا كىمنىڭ لايىق ئىكەنلىكى توغرىسىدا

سۇئال

نامازدا ئىماملىق قىلىشقا كىم لايىق بولىدۇ؟ بۇ سوئالغا بېرىلىدىغان جاۋاپ قۇرئان، ھەدىستىن بولغان دەلىللەرنى ئۆز ئىچىگە ئالغان بولسا نېمە دېگەن ياخشى بولاتتى؟

ئىككىنچى سوئال:

زىكىر قىلىش ئارىسىدا: ئىللەللاھ دېيىش توغرىمۇ؟ بۇنداق زىكىر قىلىشتىن نېمە مەقسەت قىلىنىدۇ؟ بۇ ھەقتە چۈشەنچە بېرىشىڭلارنى سورايمەن.

تەپسىلىي جاۋاپ

بارلىق گۈزەل مەدھىيىلەر ئالەملەرنىڭ رەببى بولغان ئاللاھقا خاستۇر، پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا، ئائىلە تاۋابىئاتلىرىغا، ساھابىلىرىغا ۋە قىيامەتكىچە ئۇلارغا ئەگەشكەن كىشىلەرگە ئاللاھنىڭ رەھمەت سالاملىرى بولسۇن.

بىرىنچى: نامازدا ئىماملىق قىلىشقا ئەڭ ھەقلىق بولغان كىشى: نامازنىڭ ھۆكۈملىرىنى بىلىدىغان ۋە ئاللاھنىڭ كىتابىنى ياد قىلغان بولۇشى كېرەك.

ئابدۇللاھ ئىبنى مەسئۇد رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇنداق دەيدۇ: پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: «جامائەتكە ئاللاھنىڭ كىتابىنى ياد قىلغان، قېرائىتى ياخشى كىشى ئىمام بولسۇن، ئۇلارنىڭ ھەممىسى ئوخشاش بولسا، ئۇلارنىڭ ئارىسىدىن سۈننەتنى ياخشىراق بىلىدىغان بىرسى ئىمام بولسۇن». [ئىمام مۇسلىم رىۋايىتى 1530-ھەدىس].

ھەدىستىن بولغان مەقسەت: ئاللاھنىڭ كىتابىنى ياد قىلغان ۋە ئۇنى تەجۋىد بىلەن گۈزەل ئوقۇيدىغان كىشى ئىمام بولسۇن دېمەكتۇر. بۇ توغرىدا ئەمىر ئىبنى سەلەمە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن بايان قىلىنغان ھەدىستە، ئۇ كىشى مۇنداق دەيدۇ: «مەن قۇرئان كەرىمنى ھەممىدىن كۆپرەك ياد قىلغان ئىدىم، ئايەتلەر دىلىمغا ئورناپ كەتكەن، مەككە پەتىھ قىلىنغاندا، قوۋمنىڭ ھەممىسى مۇسۇلمان بولۇشقا ئالدىرىدى، داداممۇ قەبىلەم بىلەن بىللە مۇسۇلمان بولۇشقا ئالدىرىدى، دادام قايتىپ كەلگەندىن كېيىن: ئاللاھ بىلەن قەسەم! مەن سىلەرگە پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ يېنىدىن ھەقىقەتنى ئېلىپ كەلدىم، پالانى نامازنى پالانى ۋاقىتتا ئادا قىلىڭلار، پالانى نامازنى پالانى ۋاقىتتا ئادا قىلىڭلار، ناماز ۋاقتى بولغاندا، سىلەردىن بىرىڭلار ئەزان ئوقۇپ نامازغا چاقىرسۇن. قۇرئان ئايەتلىرىنى كۆپ ياد قىلغىنىڭلار ئىمام بولسۇن دېدى. ئۇلار بىر-بىرىگە قاراشتى، ئۇ ۋاقىتتا ئۇلارنىڭ

ئارىسىدا قۇرئاننى مەندىنمۇ كۆپرەك ياد بىلىدىغان بىرسى يوق ئېدى، مەن يولدىن ئۆتكەن كىشىلەردىن قۇرئاننى ئاڭلاپ كۆپ ياد قىلغان ئىدىم، شۇنىڭ بىلەن ئۇلار مېنى ئىماملىققا ئۆتكۈزۈپ قويدى، ئۇ ۋاقىتتا مەن ئالتە ياكى يەتتە ياشتا ئېدىم».

[بۇخارى رىۋايىتى 4051-ھەدىس].

بىزنىڭ ئىمام بولغۇچى چوقۇم نامازنىڭ ھۆكۈملىرىنى بىلىشى كېرەك دېيىشىمىز، بەزى ۋاقىتتا ئىمامنىڭ تاھرىتى بۇزۇلىدىغان ياكى نامازنى كام ئوقۇپ قويدىغان بولىدۇ، بۇنداق ئەھۋالدا نامازنىڭ ھۆكۈملىرىنى ياخشى بىلمىسە نامازنى كام ئوقۇش ياكى باتىل قىلىش ئارقىلىق ئۆزىنىمۇ ۋە باشقىلارنى خاتالىققا چۈشۈرىدۇ.

ئىلگىرى ئۆتكەن ھەدىسنى ئالىملار: قارىلىقتا ئوخشاش بولسا ئۇلارنىڭ دىنىي بەكرىق چۈشىنىدىغان بىرى ئىمام بولسۇن دېمەكتۇر.

ئىمام نەۋەۋىي، ئىمام مالىك، ئىمام شاپىئى ۋە ئۇلارنىڭ ھەمراھلىرى مۇنداق دەيدۇ: قارىدىن پەقەت بولغىنى ئىماملىققا بەك لايىقتۇر، چۈنكى قارى دېگەن ئېھتىياجلىق بولغان ئايەتكە پىششىق بولسىمۇ پىقەي ئەھكاملارغا پىششىق ئەمەس، نامازدا بىرەر ئىش بولۇپ قالسا، توغرىنى قىلىشقا قادىر بولالمايدۇ، بۇنىڭ ئۈچۈن پەقەت بولۇش كېرەك دەيدۇ. چۈنكى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالاممۇ ساھابىلارنىڭ ئارىسىدا قىرائەتنى ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىنمۇ ياخشى ئوقۇيدىغان مەشھۇر قارىلار بولسىمۇ ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنى ئىماملىققا ئۆتكۈزدى، شۇنىڭ ئۈچۈن ھەدىستىكى قۇرئاننى بەكرىق ياخشى ئوقۇيدىغان دېگەندىن بولغان مەقسەت: دىنىي ياخشى چۈشىنىدىغان پەقەت دېمەكتۇر. شۇنداقسىمۇ ھەدىستىكى: ئۇلار قىرائەتتە ئوخشاش بولسا ئۇلارنىڭ ئارىسىدىن سۈننەتنى بەكرىق بىلىدىغان كىشى ئىمام بولسۇن دېگەندىن مۇتلەق قارىنى ئىمام قىلىشنىڭ دەلىلى ئىپادىلىنىدۇ. ["مۇسلىمنىڭ شەرھىسى" 5-توم 177-بەت].

نەۋەۋىي ھەدىسنى دەلىل قىلىشتا گەرچە ئىمامى شافىئىي خىلاپلىق قىلىسىمۇ، لېكىن ئۇلارنىڭ سۆزىدىكى ئېتىبارغا ئالىدىغان ئاساس، ساھابىلارنىڭ ئارىسىدا بىزنىڭ زامانىمىزدىكىدەك، قىرائەتنى چېرايلىق قىلىپ شەرئى ھۆكۈملەرنى بىلمەيدىغانلىرى يوق، ساھابىلارنىڭ ھەممىسى شەرئى ھۆكۈملەرنى ياخشى بىلەتتى.

ئىبنى قۇدامە مۇنداق دەيدۇ: ئىككىيلەننىڭ بىر نامازغا ئالاقىدار ھۆكۈملەرنى ياخشى بىلسە، يەنە بىرى زاكاتقا ئالاقىدار ھۆكۈملەرنى ياخشى بىلىدۇ، نامازنىڭ ھۆكۈملىرىنى ياخشى بىلىدىغىنى نامازدا ئىماملىققا لايىق بولىدۇ. ["ئەل مۇغنى" 2-توم 19-بەت].

دائىمىي پەتىۋا كومىتېتى مۇنداق دەيدۇ: "يۇقىرىدىكى ئىشلار بىلىنسە، ئىماملىققا يارايدىغان كىشى بولغان ئەھۋالدا جاھىل كىشى ئىمام بولىۋېلىشى توغرا بولمايدۇ. پەقەت ئۆزىگە ئوخشاش ياكى ئۆزىدىنمۇ تۆۋەنرەك كىشىلەرگە ئىمام بولۇپ ئوقۇسا بولىدۇ. ["ئىسلام پەتىۋالىرى" 1-توم 264-بەت].

ئىككىنچى سوئالدىن بولغان مەقسەتنى چۈشىنىشنىڭ ئۈچۈن، يالغۇز "ئىللاھ دېيىش زىكر ئەمەس، شەرىئەتتە بۇنداق شەكىلدە يالغۇز دېيىلىدىغان زىكر يولغا قويۇلمىغان، بەلكى باشقا سۆزلەر بىلەن بىرگە ئوقۇلىدىغان قىلىپ يولغا قويۇلغان. لائىلاھە ئىللاھ، ۋەھدەھۇ لا شەرىكە لەھۇ، لەھۇل مۇلك ۋە لەھۇل ھەمدۇ، ۋەھۇۋە ئەلا كۇلى شەيئىن قەدىر". بۇنىڭدىنمۇ باشقا زىكرلەرمۇ كۆپ.

ھەممىدىن توغرىنى ئاللاھ تائالا ياخشى بىلگۈچىدۇر.